

INESSA ARMANDILLE

Hyvä ystävä! Sain leikkeet. Merci!

Meillä oli hiljan kaksi karannutta sotavankia. Oli mielenkiintoista nähdä „eläviä” ihmisiä, joita maanpakolaisuus ei ollut turmellut. Tyypit: toinen paljon nähnyt Bessarabian juutalainen, sosialidemokraatti tai melkein sosialidemokraatti, jonka veli on bundilainen j.n.e. Kolhiutunut, mutta henkilökohtaisesti mielenkiinnoton, aivan tavallinen. Toinen oli Voronezhin talonpoikia, auran kurjesta kiskaistu, vanhauskoisesta perheestä. Tuoretta voimaa. Häntä oli tavattoman kiinnostavaa nähdä ja kuunnella. Oli ollut vuoden saksalaisten vankileirissä (siellä on yleensä kosolti kauhuja), jossa oli 27.000 ukrainalaista. Saksalaiset järjestävät leirejä kansallisuuksittain ja kaikkiin voimin repivät kansallisuuksia irti Venäjältä; ukrainalaisten keskuuteen oli lähetetty ovelia puhujia Galitsiasta. Millaisin tuloksina? Kuulemma vain 2.000 oli kannattanut „samostiinostia” (itsenäisyyttä, enemmän autonomian kuin eroamisen mielessä) agitaattorien uurastettua kuukausia!! Muut olivat raivostuneet ajatuksesta, että erotettaisiin Venäjältä ja siirryttäisiin saksalaisten tai itävaltalaisiin kelkkaan.

Merkillepantava tosiasia! Ei voi olla uskomatta. 27.000 on iso luku. Vuosi on pitkä aika. Galitsialaispropagandalla on äärimmäisen suotuisat mahdollisuudet. Ja kuitenkin läheisyys isovenäläisiin sai yliotteen! Tästä ei tietysti ole lainkaan tehtävä johtopäätöstä, että „eroamisvapaus” olisi väärä ajatus. Päinvastoin. Mutta tästä juontuu, että kohdalo kenties säästää Venäjän „itävaltalaistyyppiseltä” kehitykseltä.

Isänmaan puolustamisen suhteen voronezhilaisemme oli kuin Trojanovski ja Plehanov. Myötätuntoinen sosialismille, mutta „jos saksalainen painaa päälle, miten voi olla puolustautumatta?”. Ei käsitä. Oli loukkaantunut (sekä

hän *että juutalainen!!*) syvästi siitä, miten saksalaiset pieksävät sääliittä „meikäläisiä”. Tsaariin ja jumaan kaikki 27.000 ovat muka tehneet välinsä selviksi, suurtilallisten suhteen samoin. Palaavat Venäjälle katkeroituneina ja valistuneina.

Voronezhilaisen ainoana pyrkimyksenä on päästä takaisin, kotiin, auran kurkeen, talonpitoon. Oli harhaillut töissä Saksan maaseudulla; tarkkaillut, ottanut oppia.

Ranskalaisia kehuvat hyväksi tovereiksi (sotavankeudessa). „Saksalaiset myös haukkuvat keisariaan”. Englantilaisia vihaavat: „koppavia; ei anna leipäpalaa, jollet hänelle pese lattiaa” (sellaisia ne imperialismin turmelema heittiöt ovat!).

Muista asioista: kuinka suurenmoisen kohun nostikaan referendum, varsinkin sen motiivointi! Hienoa! Olisittepa nähnyt Grimmin ja kumpp. artikkelit „Berner Tagwachtista” * ja sosialidemokraattisesta „maaseutu”-lehdistöstä! Mikä huuto ja parku! Osuimme noita roistoja arimpaan kohtaan. Yllytin kaikin voimin Radekia (hän on vielä täällä ja olemme hänen kanssaan — ette varmaan odottanut? — *suuria* ystäviä, kuten aina „keskustaa” vastustaessa, kun *ei ole* perustaa radekilaiselle kiemurtelulle, kissanhännänvedolle „oikeuksista” y.m.s.) kirjoittamaan lentokirjajasen: kävelimme tuntikaupalla pitkin Zürichiä ja minä „muokkasin” häntä. Otti ja kirjoitti. „Vasemmistolaisemme”, joita ovat säikäyttäneet Nobs ja Platten (nämä sankarit *ovat säikähtäneet* Grimmiä, joka puolestaan on säikähtänyt Greulichia ja kumpp.!!), kuuntelivat sen sisällön ja *ajivat karille* (!!): ei julkaista, sillä voivat erottaa puolueesta (!!). Julkaisemme erikseen.

Nyt, kun mielenkiinto asiaan on vilkas, kaikkien *internationalistien tulee* teoissa eikä vain sanoissa auttaa Sveitsin työläisiä ja vasemmistolaisia. Ja me autamme!

Vielä eräästä asiasta. Luin vielä kerran Engelsin „Zur Wohnungsfragen”, joka on varustettu v. 1887 kirjoitetulla esipuheella ²⁶⁵. Oletteko tutustunut siihen? Erinomainen! Olen yhä vielä „rakastunut” Marxiin ja Engelsiin, enkä voi sulattaa rauhallisesti mitään heihin kohdistuvaa moitetta. Niin, he olivat oikeita miehiä! Heistä on otettava oppia. Me emme saa poistua tältä perustalta. Niin sosialishovinitit

* — „Bernin Vartiosta”. *Toim.*

kuin kautskylaisetkin ovat poistuneet *siltä*. (Sivumennen: oletteko nähnyt Lorient-Rappoportin, Saumoneaun päätöslauselman ²⁶⁶? Samoin ^{3/4}:ltaan kautskylainen. Haluaisin kirjoittaa ranskalaisille, panna pataluhaksi päätöslauselman ja koko pasifismin. Kysyn Grishalta, julkaiseeko hän. Hän *ei ole* kirjoittanut minulle mitään Souvarine'lle lähettämäni vastauksen johdosta! ²⁶⁷) No, kaikkea hyvää, olen laverrellut ummet ja lammet.

Puristan kättänne! Teidän *Lenin*

P. S. Toivon referendumien tuottavan myös romaanisessa Sveitsissä suurta hyötyä. Odotan viestejä Abramovitshilta, Olgalta y.m.

Kirjoitettu tammikuun 30 p:nä 1917

Lähetetty Zürichistä Clarens'iin

*Julkaistu ensi kerran v. 1949
„Bolshevtk“ aikakauslehden 1. numerossa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*